

TALABALARNI KREATIV QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISH.

Farxodova Dilnoza Qudrat qizi

*Buxoro davlat universitetining Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
(boshlang'ich ta'lim) doktoranti*

Annotatsiya: Ushbu maqolada biz talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish muhimligini ko'rib chiqamiz va guruhda ijodkorlikni rivojlantirishning samarali strategiyalari va yondashuvlarini o'rganamiz. Ta'limdagi ijodkorlikning ahamiyatini tushunish va innovatsion amaliyotlarni qo'llash orqali biz talabalarga ijodiy salohiyatini ochish, tanqidiy fikrlash va dunyo bilan xayoliy va mazmunli aloqada bo'lish imkoniyatini berishimiz mumkin.

Kalit so'zlar: kreativ qobiliyatlar, ijodiy fikrlash, innovatsion texnologiyalar, innovatsiyalar, pedagoglar, media ta'lim

Ijodkorlik - bu yangilik, muammolarni hal qilish va o'zini namoyon qilishning markazida joylashgan kuchli va o'zgartiruvchi mahorat. Murakkab muammolar va imkoniyatlar ko'payib borayotgan bugungi shiddat bilan o'zgarib borayotgan dunyoda ijodiy fikrlash va original g'oyalar yaratish qobiliyati har qachongidan ham muhimroqdir. O'qituvchilar sifatida talabalarimizning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish va rivojlantirish, ularni dinamik va oldindan aytib bo'lmaydigan kelajakka erishish uchun zarur vositalar va tafakkur bilan ta'minlash bizning mas'uliyatimizdir. Bugungi tez sur'atlar bilan o'zaro bog'liq bo'lgan dunyoda ijodkorlik ham akademik, ham professional sohalarda muvaffaqiyatga erishish uchun hal qiluvchi mahorat sifatida paydo bo'ldi. Pedagoglar talabalarni XXI asr muammolariga tayyorlashga intilayotgan bir paytda ularning ijodiy qobiliyatlarini tarbiyalash va rivojlantirish zarurati tobora ortib bormoqda. Bu boradagi kuchli vositalardan biri bu media ta'lim bo'lib, u talabalar uchun kashfiyot, tajriba va o'z ijodini innovatsion usullarda namoyon etishi uchun noyob platformani taklif etadi. Media ta'lim raqamli media ishlab chiqarish, vizual aloqa, hikoyalar va multimedia dizayni kabi keng ko'lamli fanlarni o'z ichiga oladi. Talabalar media ta'limni akademik o'quv dasturiga kiritib, talabalarga ijodiy salohiyatini yuzaga chiqarish va badiiy iste'dodlarini rivojlantirish uchun vositalar va usullarni taqdim etishi mumkin. Amaliy loyihalar, hamkorlikdagi faoliyatlar va real dunyo ilovalari orqali talabalar ijodkorlik, tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradigan mazmunli va chuqur o'rganish tajribasi bilan shug'ullanishlari mumkin. Media ta'limni sinfga kiritishning asosiy afzalliklaridan biri bu talabalarni cheksiz fikrlashga, an'anaviy me'yorlarga qarshi turishga va an'anaviy ta'lim chegaralarini oshirishga ilhomlantirish qobiliyatidir. Talabalarni video ishlab chiqarish, grafik dizayn va raqamli hikoyalar

kabi ommaviy axborot vositalarining turli shakllarini o'rganishga rag'batlantirish orqali o'qituvchilar ularga o'z g'oyalari va istiqbollari ijodiy va jozibali tarzda ifoda etish imkoniyatini berishi mumkin. Bu nafaqat talabalarning muloqot ko'nikmalarini oshiradi, balki ularning o'ziga bo'lgan ishonchini, o'zini namoyon qilishini va turli kontekstlarda ijodiy fikrlash qobiliyatini oshiradi. Bundan tashqari, media-ta'lim talabalarga zamonaviy muammolar bilan shug'ullanish, turli madaniyatlarni o'rganish va multimedia kanallari orqali ovozlari kuchaytirish uchun platformani taqdim etadi. Ijtimoiy muammolarni hal qiluvchi, madaniy xabardorlikni rag'batlantiradigan yoki o'zgarishlarni targ'ib qiluvchi multimedia loyihalarini yaratish orqali talabalar o'z jamoalari va butun dunyoga ijobiy ta'sir ko'rsatish uchun ommaviy axborot vositalarining kuchidan foydalanishlari mumkin. Ta'limga bunday amaliy yondashish talabalarning murakkab masalalarni tushunishini chuqurlashtiribgina qolmay, balki ularda ixtiyoriylik, hamdardlik va ijtimoiy mas'uliyat hissini ham shakllantiradi. Ijodkorlik zamonaviy dunyoda muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo'lgan asosiy qobiliyatdir. Pedagoglar sifatida talabalarimizni XXI asr muammolari va imkoniyatlariga tayyorlash uchun ularning ijodiy qobiliyatlarini tarbiyalash va rivojlantirish bizning mas'uliyatimizdir. Talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishning asosiy usullaridan biri ularni yangi g'oyalar, tushunchalar va istiqbollarni o'rganishga undashdir. Qiziqishni qadrlaydigan va talabalarni savol berishga, javob izlashga va atrofdagi dunyo haqida tanqidiy fikrlashga undaydigan o'quv muhitini yarating. Tasavvurlarini uyg'otish va ijodini yoqish uchun amaliy izlanishlar, tajribalar va kashfiyotlar uchun imkoniyatlar yarating. Muvaffaqiyatsizlik o'quv jarayonining tabiiy qismi sifatida qaraladigan muhitda ijodkorlik rivojlanadi. Talabalarni tavakkal qilishga, yangi narsalarni sinab ko'rishga va muvaffaqiyatsizlikni qimmatli o'rganish imkoniyati sifatida qabul qilishga undash. Ularga muvaffaqiyatsizliklar va xatolar to'siqlar emas, balki innovatsiyalar va o'sish yo'lidagi qadamlar ekanligini tushunishlariga yordam bering. O'sish tafakkuri va qat'iyatlilikni rivojlantirish orqali talabalar chegaralarni bosib o'tishga, qutidan tashqarida o'ylashga va murakkab muammolarga ijodiy yechim topishga ishonchni rivojlantiradilar. Hamkorlik ijodkorlik uchun kuchli katalizatoridir. Talabalarni birgalikda ishlashga, fikr almashishga va jamoaviy ish va jamoaviy muammolarni hal qilishni talab qiladigan loyihalarda hamkorlik qilishga undash. Hamkorlik madaniyatini rivojlantirish orqali talabalar innovatsion yechimlar va ijodiy natijalarni yaratish uchun tengdoshlarining turli nuqtai nazarlari, ko'nikmalari va iste'dodlaridan foydalanishlari mumkin. Jamoa loyihalari, tengdoshlarning fikr-mulohazalari va fanlararo hamkorlik tuyg'usini rivojlantirish, hamdardlik va ijodiy tashabbuslarga umumiy egalik qilish uchun imkoniyatlar yarating. San'at va media ta'lim talabalarga o'z ijodini ifoda etish, turli ifoda shakllari bilan tajriba qilish va badiiy iste'dodlarini rivojlantirish uchun qimmatli platformalarni taklif etadi. Talabalarga ijodiy qiziqishlari va iste'dodlarini kashf qilish

imkoniyatini berish uchun akademik o'quv dasturiga san'at, musiqa, drama va media savodxonligini integratsiyalash. Talabalarni multimedia loyihalari, tasviriy san'at asarlari, musiqiy kompozitsiyalar va ularning o'ziga xos istiqbollari va ijodiy qarashlarini aks ettiruvchi teatrlashtirilgan tomoshalarni yaratishga undash. Talabalarining ijodiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash uchun o'sish tafakkurini va ijodiy o'zini o'zi imidjini rivojlantirish juda muhimdir. Talabalarni o'zlarining ijodiy qobiliyatlariga ishonishga, qiyinchiliklarni qabul qilishga va to'siqlarga qarshi turishga undash. Ishonch, motivatsiya va o'zini o'zi qadrlash hissini oshirish uchun konstruktiv fikr-mulohazalarni taqdim eting, ularning sa'y-harakatlarini maqtang va yutuqlarini nishonlang. Ijodiy fikrlash va o'z-o'zini imidjini tarbiyalash orqali talabalar ijodiy tavakkal qilishga, yangi g'oyalarni o'rganishga va ijodiy salohiyatini ochishga ko'proq moyil bo'ladi. Kreativlik bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar va kreativlik nazariyachilarining ishlari talabalarda kreativlik ko'nikmasini shakllantirishda qo'llanma sifatida xizmat qiladi. Bu "auditoriyadagi muhit, talabalarda fikrlash tarzining shakllanishi, o'qituvchining yondashuv va strategik elementlarini o'z ichiga oladi". Talabalarda kreativ fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishda o'qituvchi alohida o'rin tutadi. Vaholanki, o'qituvchi auditoriyada talabalar o'zini erkin seza oladigan va o'z fikrlari, g'oyalari bilan bo'lisha oladigan muhit yaratishi lozim. Talabalar kreativlikni auditoriyada o'z g'oya va fikrlarini turli yo'llar bilan ifoda etishlari lozim. Talabalar ongida yuz berayotgan jarayonlarni yanada faollashtirish uchun o'rnatilgan qonun-qoidalar, standartlardan chetga chiqib, turli savollarga javob berishda erkin harakat qilishlari ham lozim bo'ladi. Bu esa, talabani mustaqil ishlash jarayonida namoyon bo'ladi. O'qituvchi talabalardagi kreativlikni noodatiy g'oyalarni o'rtaga tashlash va ularni verbal va noverbal tarzda rag'batlantirish orqali qo'llabquvvatlaydi. O'qituvchining talabalar berayotgan kreativ g'oyalari nisbatan to'g'ri munosabati ularning mumkin bo'lgan va mumkin bo'lmagan shartlarni anglashida muhim ahamiyatga ega. Mazkur elementlarning barchasi o'qituvchi-talaba munosabatining muhim qismi bo'lib, talabalar muvaffaqiyatini ta'minlaydi.

Xulosa: Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, media ta'lim talabalarining ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish va ularni innovatsion fikrlovchi, samarali muloqotchi va ijtimoiy ongli shaxs bo'lib etishishda muhim rol o'ynaydi. Media ta'limni akademik o'quv dasturiga integratsiyalash orqali o'qituvchilar talabalarining ijodiy salohiyatini ochib berishlari, ularni yangi ufqlarni o'rganishga ilhomlantirishlari hamda jadal rivojlanayotgan raqamli texnologiyalar davrida muvaffaqiyat qozonish uchun ko'nikma va tafakkur bilan jihozlashlari mumkin. Raqamli asrning murakkabliklarida harakat qilishda davom etar ekanmiz, media ta'lim talabalarining keyingi avlodi uchun ijodkorlik, imkoniyatlar va o'zgarishlarning mayoqi bo'lib turibdi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Muslimov N.A. va boshqalar. Kasb ta'limi o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini shakllantirish texnologiyasi/Monografiya. - T.: «Fan va texnologiya» nashriyoti, 2013.
2. Pedagogika: 1000 ta savolga 1000 ta javob / Metodik qo'llanma. Inoyatov U.I., Muslimov N.A., Usmonboeva M., Inog'omova D. - T.: Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, 2012.
3. Turdieva M. Oliy ta'lim muassasalari talabalarida pedagogik tafakkurni shakllantirish. - T.: Nizomiy nomidagi TDPU, 2008.
4. Usmonboeva, A.To'raev, Kreativ pedagogika asoslari. O'quv-uslubiy majmua. - TDPU, 2016.RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR DAVRIDA TILLARNI INTENSIV O'QITISHNING PSIXOLOGIK-PEDAGOGIK JIHATLARI RESPUBLIKAILMIY-AMALIY ANJUMANI 2023-yil 2-iyun
5. Namozova, Dilorom Tursunovna (2022). RENESSANS-BO'LAJAK MUSIQA O'QITUVCHISINING KOMPETATSION TAKOMILI SIFATIDA. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2 (10-2), 491-496.